

† Prof. dr. JOŽE RIHAR

Ne moremo se sprijazniti z žalostno novico, da nas je zapustil prof. dr. Jože Rihar, saj je bil še včeraj med nami. Rojen je bil 17. aprila 1914 na srednje veliki kmetiji v majhni vasi Gaberje pri Dobrovi blizu Ljubljane, kjer je obiskoval osnovno šolo. Šolanje je nadaljeval na klasični gimnaziji v Ljubljani in tam tudi maturiral. Med počitnicami je pomagal na kmetiji, najraje starejšemu bratu pri čebelah. Prav tam je spoznal, da je tudi čebelarstvo pridobitna gospodarska panoga, zato se je odločil za študij agronomije na univerzi v Beogradu in leta 1939 diplomiral z nalogo »Pčelarstvo u ljubljanskem rajonu«.

Prvo službo je dobil leta 1939 v Novem mestu, pozneje pa se je zaposlil v Kmetijski zbornici v Ljubljani. Povsod se je ukvarjal tudi z vprašanji čebelarstva. Na Kmetijskem znanstvenem zavodu je bil že leta 1950 začetnik strokovnega in raziskovalnega dela na področju čebelarstva v Sloveniji. Leta 1953 je bil habilitiran za predavatelja čebelarstva na Agronomski fakulteti v Ljubljani, leta 1963 je uspešno zagovarjal doktorsko disertacijo in leta 1973 postal redni profesor čebelarstva. O tej kmetijski panogi je predaval polnih 43 let.

Leta 1956 mu je Glavna zadržna zveza Slovenije zaupala ustanovitev Čebelarškega muzeja. Njemu in njegovim sodelavcem je uspelo najti ustrezen prostor v graščini v Radovljici ter zbrati ustrezno gradivo, tako da je bil muzej odprt že februarja 1957.

Med drugim je ustanovil tudi Zavod za čebelarstvo, ki je pozneje prerasel v Čebelarško zadrugo Ljubljana. Skupaj s člani polhograjskega čebelarškega društva je v Polhovem Gradcu zgradil Dom čebelarjev. Vanj se je leta 1980 preselila zadruga, ki jo je uspešno vodil vse do upokojitve.

Bil je zagovornik napredka, zagovarjal je sodobno čebelarstvo v nakladnih panjih ter uporabo naravnih zdravil v čebelarstvu. Kranjski sivki je bil predan z vsem srcem. V Sloveniji je uvedel pridelavo matičnega mlečka in cvetnega prahu.

V obdobju njegovega aktivnega delovanja ga veliko čebelarjev ni moglo ali ni hotelo razumeti. Šele dandanes ugotavljamo, kako pomembna so bila njegova opozorila izpred več kot desetih let. Njegov vzornik je bil Anton Janša in prav njemu v čast je ob 200. obletnici njegove smrti napisal in posvetil knjigo »Vzrejšmo boljše čebele«.

Kot pionir strokovnega in raziskovalnega dela na področju čebelarstva se je izpopolnjeval v Švici, na Poljskem, v Parizu in v Avignonu v Franciji. Bil je član mednarodne komisije za čebeljo botaniko, komisije za čebeljo floro v Sredozemlju ter prvi in edini slovenski predsednik delovne skupine za mano pri mednarodni čebelarški organizaciji Apimondia.

V svojem strokovno-raziskovalnem delu se je osredotočil na štiri področja, in sicer na:

- PREUČEVANJE IN NAPOVEDOVANJE MEDENJA IGLAVCEV,
- SELEKCIJO ČEBEL,
- UVAJANJE NAKLADNEGA PANJA in
- VAROŽO ČEBEL (od leta 1984 naprej).

O rezultatih svojih raziskav je poročal na dvanajstih mednarodnih čebelarških in entomoloških kongresih in simpozijih, vedno osebno in v številnih tujih jezikih, ki jih je odlično obvladal. Kot znanstvenik in strokovnjak je bil znan in spoštovan v mednarodnih čebelarških krogih, njegovo raziskovalno delo so sprejeli in ga še danes poleg domačih citirajo tudi številni tuji znanstveniki.

Njegovo delo je neprecenljivo. Bil je človek, ki je slovenskemu čebelarstvu do dandanes dal največ pisane besede, tako znanstvene kot poljudne. Njegova biblio-

Na obisku pri čebelarju JANEZU GREGORIJU v Kranjski Gori.

grafija obsega: 21 samostojnih knjižnih del, 73 znanstvenih publikacij, 62 znanstvenostrokovnih del, 72 poročil in več sto poljudnoznanstvenih člankov.

Za svoje raziskovalno in strokovno delo je prejel 21 večjih domačih in tujih priznanj, zadnje Jesenkovo priznanje mu je za izjemne dosežke v znanstvenem in strokovnem delu na področju biotehniških ved podelila Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani.

Njegovo življenje, polno dogajanj in dosežkov v čebelarstvu, ga dviga tako nad njegove predhodnike kot tudi nad njegove sodobnike.

Za nas čebelarje in prijatelje prof.dr. Jože Rihar ni umrl. Živel bo v svojih delih in od daleč spremljal naš razvoj.

V Ljubljani, 18. aprila 2002

V imenu slovenskih čebelarjev

o svojem učitelju, prof. dr. Jožetu Riharju, zapisal Milan Meglič

PROSTOVOLJNI PRISPEVKI za ČebelarSKI center Slovenije

PROSTOVOLJNI PRISPEVKI V LETU 2002 ZA ZGRADITEV KAPELICE SV. AMBROŽA NA BRDU PRI LUKOVICI: Matej in Marija Blejec iz Mengša (bobrovec, betonski podstavki za klopi, na ŽR Zveze), SKUPAJ 57.000 SIT, Franc Peterka (za izdelavo ostrešja in vezava za kapelico), SKUPAJ 48.200 SIT, Cirer Anton (za betonske podstavke in nakazilo na ŽR zveze), SKUPAJ 63.000 SIT, Sora Krmelj (prispevek na ŽR), SKUPAJ 4.400 SIT, Ciril Lazar (prispevek na ŽR), SKUPAJ 3.800 SIT, Agneza Saje (prispevek na ŽR), SKUPAJ 11.600 SIT, Danica Vrtič (prispevek na ŽR), SKUPAJ 6.600 SIT.

PROSTOVOLJNE DELOVNE URE PRI GRADITVI KAPELICE SV. AMBROŽA NA BRDU PRI LUKOVICI SO OPRAVILI: Anton Cirer 88 ur, Matej Blejec 75 ur, Marija Blejec 15 ur, Franc Pavrič 15 ur, Gregor Lužar 17 ur, Miha Kosce 10 ur, Francka Peterka 10 ur, Franc Peterka 10 ur, Alojzija Kočar 10 ur, Joži Cirer 10 ur, Jaka Jeretina 37 ur.

V letu 2002 je ČD Lukovica prispevalo: denarni prispevki: Frančiška in Stane Jemec 15.000 SIT, Anton Gostič 3.000 SIT, Janez Poznič 6.330 SIT, Albin Zajc 4.873 SIT.

Delovne ure: 23. 2. 2002, pospravljanje – priprava za parket: Frančiška Peterka 4 ure, Sonja Urbanja 4 ure, Ines Zajc 4 ure, Bojan Emeršič 4 ure. **Dela na čebelnjaku in okoli:** Niko Urbanja 11 ur, Henrik Omahna 8 ur, Albin Zajc 30 ur, Franci Končija 6 ur, Frančiška Peterka 6 ur, Marija Blejec 4 ure, Jaka Jeretina 45 ur, Silva Jeretina 35 ur, Terezija Zajc 4 ur. **Dela v okoliščini centra:** Albin Zajc 4 ure, Terezija Zajc 4 ure, Barbara Zajc 4 ure.

V letu 2002 so člani ČD Mengše prispevali naslednja finančna sredstva: Ivan Abe 2.200 SIT, Jože Boštjančič 4.400 SIT, Igor Cugal 2.200 SIT, Avgust Bučar 7.000 SIT, Albina Stele 5.000 SIT, Franc Tič 2.200 SIT, Franc Trobešek 2.200 SIT, Vinko Vahtar 3.300 SIT, Ivan Dremelj 20.000 SIT, Jože Grozmič 5.000 SIT, Ivan Jeretina 6.600 SIT, Franc Kovačič 6.600 SIT, Viljem Kralj 2.200 SIT, Božidar Lipmelj 15.400 SIT, Franc Lužar 4.400 SIT, Stane Mesar 1.100 SIT, Josip Novak 2.200 SIT, Franc Pavrič 10.000 SIT, Franc Pestotnik 4.400 SIT, Anton Podboršek 3.300 SIT, Janez Praprotnik 3.300 SIT, Mitja Wajslar 4.490 SIT, Marjan Zavrl 5.500 SIT, Anton Zmavec 6.600 SIT – SKUPAJ 129.590 SIT.

SPONZORJI ČD MENGŠE: SAM, D.O.O., Domžale (za strešno opeko bobrovec za kapelico sv. Ambroža, v vrednosti 40.000,00 SIT), DOLNOV Trgovinski center Kranj (prispevek v vrednosti 30.000,00 SIT za 6-oglate ploščice za napise sponzorjev darovalcev – 350 kosov).

ZCD Ptuj – Delovna akcija na ČČS, 6. 4. 2002: Ivan Vojsk, Metka Pihlan, Srečko Rupnik, Stanko Gregorc, Stanko Vedlin, Martin Čuš, Marjan Laura, Franc Pušnik, Slavko Čeh, Janko Manoh, Herman Kočjan, Zvonko Vidonič – vsi po 10 ur.

Avtorskemu honorarju so se odpovedali: Marjan Debelak, načrta za apiterapevtske čebelnjake, 95.000,00 SIT, načrta za čmrljak, 25.000,00 SIT, in opravila za realizacijo, 45.000,00 SIT, izdelava posterjev Celje, 10.000,00 SIT.

ČD Slovenj Gradec – Člani ČD Slovenj Gradec Jože Repas, Jože Breznik, Jože Dežečnik in Jože Urbanc so prispevali sedelno garnituro, **ČD Slovenj Gradec** pa je prispevalo dve zunanji klopi.

ČD Gornja Radgona – 55.000 SIT za postavitev vodometov s spominskimi obeležji DAIJKU, GOLIČNIKU in JURANČIČU. Od 55.000 SIT je 30.000 SIT prispevala občina Gornja Radgona in 25.000 SIT društvo Gornja Radgona.

ČD Lovrenc na Pohorju – Vlado Pušnik 6 ur, Janica Pušnik 10 ur, Jerica Pušnik 10 ur (plačala 10 ur dela 1enega delavca).

ČEBELARSKA ZVEZA MARIBOR: Postavitev 3 štajerskih vodometov: prevoz granita 48.000 SIT, delo (zidar Bairič Huso), 90.000 SIT, železo 29.500 SIT, vodovodni material in delo + rože za saditev 447.000 SIT, tablice (4 x 4.200 SIT), 16.800 SIT, pokrov za betonski kanal, 3.000 SIT.

Prostovoljno delo v četrtek, 4. 4. in v petek, 5. 4. 2002. Izkop 3 čebelarji iz ČD Sv. Trojica Lenart, polaganje armature in izkop za betonski jašek: 2 čebelarji iz ČD Slov. Bistrica in 2 čebelarji iz ČD Lovrenc na Pohorju. Pomoč pri polaganju kamnov: 3 čebelarji iz ČD Ruše, 4 čebelarji iz ČD Zg. Velika, 3 čebelarji iz ČD Sv. Trojica Lenart, 2 čebelarji iz ČD Slov. Bistrica, 1 čebelar iz ČD P. Močnik Studenci, 2 uslužbenca Veme.

Opravljenih delovnih ur v četrtek, 4. 4. 2002 je bilo 28, v petek, 5. 4. 2002, pa 148 ur, 176 x 1.200 SIT = 211.200 SIT. Repakulacija: Plačano delo in material 634.300 SIT in prostovoljno delo ČZDM 211.200 SIT – Skupaj 845.500 SIT. Ureditve stojišča Kirajevih panjev: Izdelava paviljona: 120.000 SIT, klopi in mize 105.000 SIT in 4 panji (g. Janez Brvar 180.000 SIT) – Skupaj 405.000 SIT.

Donatorstvo: g. Jože SEVER iz Semeča je prispeval 25.920,00 SIT od prodaje medenega vina na ŽR Čebelarске zveze Slovenije kot donatorsko darilo ob odprtju ČČS.

POPIS IZVAJALCEV DEL NA OBJEKTU BRDO PRI LUKOVICI 8 – sodelovali so:

V petek, 5. 4. 2002, so dela za postavitev treh fontan pred objektom izvajali:

ČD SLOVENSKA BISTRICA: Franc Oder – 10 ur, Ivan Lipovec – 10 ur, ČD ZG. VELIKA-SLADKI VRH: Darko Lorenčič – 10 ur, Franc Kaučič – 10 ur, Alojz Miklavc – 10 ur, Vlado Nepl – 10 ur, ČD RUŠE: Zoran Zidarič – 10 ur, Darko Toplak – 10 ur, Jože Pogac – 10 ur, ČD PETER MOČNIK STUDENCI: Marko Cesar – 10 ur, ČD SV. TROJICA LENART: Ivan Slanič – 10 ur, Dušan Malšek – 10 ur, Polde Hamersak – 10 ur, ČD LOVRENC NA POHORJU: Vlado Pušnik – 4 ure, VELETRGOVINA VEMA, d.d.: